

Sygn. akt V AGz 195/20

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Irena Piotrowska

Sędziowie: SA Dariusz Chrapoński (spr.)

SA Katarzyna Żymelka

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2020 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w D.

przeciwko (...) w R. (Włochy)

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt XIV GC 302/19

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie;
2. pozostawić rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie.

SSA Dariusz Chrapoński SSA Irena Piotrowska SSA Katarzyna Żymelka

Sygn. akt V AGz 195/20

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. wskazując, iż w stosunku do pozwanej spółki sąd orzekający z siedzibą w R. – Wydział Upadłościowy, wydał postanowienie o wszczęciu procedury „concordato preventivo”, nazwanej w ten sposób w ustawie – prawo upadłościowe – obowiązującej na terytorium Republiki Włoch, do której znajduje zastosowanie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. Powyższe orzeczenie Sądu w Rzymie jako bezpośrednio skuteczne w każdym innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, odniosło skutek procesowy także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jak wynika z materiału sprawy ustanowieni w postępowaniu „concordato preventivo” komisarze sądowi odpowiadają na terytorium Polski ustanawianym przez sąd zarządcom w postępowaniu sanacyjnym oraz wykazują istotne podobieństwo do nadzorca sądowego w postępowaniu układowym, które pozostają formą postępowania restrukturyzacyjnego. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, iż dalszy bieg niniejszego procesu podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., chociaż sama okoliczność otwarcia postępowania sanacyjnego nie wyłącza jeszcze możliwości wszczęcia procesu sądowego co do wierzytelności podlegającej umieszczeniu w spisie wierzytelności postępowania sanacyjnego.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła powódka, domagając się jego uchylenia w całości. Skarżąca podniosła zarzut naruszenia art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. poprzez jego błędną interpretację i w konsekwencji uznanie, że w sprawie zachodzą przesłanki do zawieszenia postępowania oraz art. 52 ust. 1 ustawy – Prawo restrukturyzacyjne poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że „comissari giudiziali” ustanowieni w postępowaniu „concordato preventivo” pozwanej spółki stanowią zarządców.

W odpowiedzi pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie, choć z innych przyczyn niż wskazano w jego treści.

W sprawie poza sporem pozostaje fakt, iż postanowieniem z dnia 17 października 2018 r. Sąd w Rzymie – Wydział ds. upadłościowych stwierdził spełnienie przez pozwaną przesłanek warunkujących wszczęcie wobec spółki procedury „concordato preventivo”, zgodnie z przepisami włoskiej ustawy upadłościowej. Sąd ten wyznaczył jednocześnie „commissari giudiziali” (komisarzy sądowych) do nadzorowania działalności pozwanej. Postępowanie to zostało zainicjowane przez pozwaną na skutek jej wniosku złożonego do sądu w dniu 28 września 2018 r. Wobec wszczęcia powyższej procedury na podstawie przepisów prawa włoskiego, zastosowanie znajduje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (dalej: Rozporządzenie). Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 19 Rozporządzenia, orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego wydane przez sąd państwa członkowskiego posiadający jurysdykcję, podlega uznaniu we wszystkich pozostałych państwach członkowskich z chwilą, gdy orzeczenie to stanie się skuteczne w państwie wszczęcia postępowania. Powyższą regułą rozwija art. 20 ust. 1 Rozporządzenia stanowiąc, że orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego, o którym mowa w art. 3 ust. 1, wywołuje w każdym innym państwie członkowskim, bez potrzeby dopełnienia jakichkolwiek formalności, skutki, które wynikają z prawa państwa wszczęcia postępowania, o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej oraz dopóki w tym innym państwie członkowskim nie zostanie wszczęte postępowanie, o którym mowa art. 3 ust. 2.

Art. 2 pkt 4 Rozporządzenia ustanawia legalną definicję postępowania upadłościowego poprzez wskazanie, że jest nim każde postępowanie wymienione w załączniku A i jednym z nich w odniesieniu do Republiki Włoskiej jest „concordato preventivo”. W rezultacie każde postępowanie wymienione w tym załączniku winno być na użytek tego Rozporządzenia uważane w innym państwie członkowskim za postępowanie upadłościowe. Z tych powodów argumenty zażalenia, że w istocie wszczęte z udziałem pozwanej postępowanie winno być traktowane jako jedna z form polskiego postępowania restrukturyzacyjnego – w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 814 ze zm.) jest nietrafne.

Zażalenie jest natomiast słusznie z innych przyczyn. Nie jest sporne, że w odniesieniu do pozwanej spółki wszczęto opisane wcześniej postępowanie, które jest uregulowane włoską ustawą upadłościową – Regio Decreto 16 marzo 1942, a istota problemu sprowadza się do określenia relacji pomiędzy tamtym postępowaniem upadłościowym a przedmiotowym postępowaniem rozpoznawczym. W tym względzie sięgnąć wypada w pierwszej kolejności do normy kolizyjnej zawartej w art. 7 ust. 2 pkt f Rozporządzenia. Stosownie do jego brzmienia prawo państwa wszczęcia postępowania upadłościowego określa wpływ postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli, z wyłączeniem zawisłych postępowań sądowych. Innymi słowy prawo państwa, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe (lex concursus) jest właściwe dla oceny, jakie wywołuje ono skutki odnośnie do procesów wytaczanych przez wierzycieli upadłego – w innym państwie członkowskim – po wystąpieniu tego zdarzenia prawnego. Z całą mocą należy jednak zaakcentować, że nie wiąże się to z wyłączną jurysdykcją sądów tego państwa dla rozpoznania takiego postępowania cywilnego (motyw 35 Preambuły Rozporządzenia). W razie natomiast zawiśnięcia postępowania sądowego przed wszczęciem postępowania upadłościowego, skutki otwarcia takiego ocenia się według prawa państwa członkowskiego, w którym toczy się dany proces.

Skorelowany z tym przepisem jest art. 18 Rozporządzenia, według którego wpływ postępowania upadłościowego na zawisłe postępowania sądowe lub postępowania polubowne, które dotyczą przedmiotu lub prawa wchodzącego w skład masy upadłościowej dłużnika, podlega wyłącznie prawu państwa członkowskiego, w którym toczy się postępowanie sądowe lub w którym ma siedzibę organ polubowny. Również i ten przepis ma zastosowanie jedynie do postępowań upadłościowych, które zostały wszczęte po zawiśnięciu sporu sądowego w innym państwie (motyw 73 Preambuły Rozporządzenia). Nie podlega natomiast tej regulacji przypadek wszczęcia postępowania sądowego już po otwarciu postępowania upadłościowego. W tym zakresie stosuje się normę ogólną z art. 7 ust. 2 pkt f Rozporządzenia. Marginalnie można jedynie dodać, iż mimo, że zakresy art. 7 ust. 2 pkt f i art. 18 Rozporządzenia dotyczą tego samego zagadnienia, uzupełniają się wzajemnie.

W realiach niniejszej sprawy postępowanie upadłościowe zostało wszczęte wcześniej niż doszło do zawiśnięcia niniejszego sporu. Nie miały zastosowanie w takiej sytuacji normy kolizyjne wskazanych powyżej przepisów Rozporządzenia, a co za tym idzie zastosowanie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. było nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie jako bezzasadne na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed 7 listopada 2019 r., a to z uwagi na treść art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

SSA Dariusz Chrapoński SSA Irena Piotrowska SSA Katarzyna Żymelka